

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. II. Corollaria.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

gentis artificiosi; de formali autem passivam imitabilitatem ipsius, ratione cuius pertinet ad genus causae formalis extrinsecae. Unde sequitur primò, quòd ratio ideæ nulli alteri agenti, quàm intellectivo convenire possit. Sequitur secundò, quòd eadem forma intelligibilis ut comparata ad intelligentem habeat rationem speciei expressæ, eundemque intelligentem denominet; quatenus verò comparata ad rem artefactam, à qua est imitabilis, sic induat rationem exemplaris, & sic sub illo posteriori solùm conceptu habeat rationem ideæ.

CONCLUSIO. In DEO dantur ideæ omnium creaturarum (2) ab ipso operabilium. (3) & rationem ideæ habet ipsa Divina essentia. (4) pluralitatem verò idearum non habet nisi ex connotatione ad creaturas, à quibus est diversissime imitabilis. Ita communiter Thomistæ ad mentem S. D. q. 15. Oppositum tenet Scotus quoad 2. p. docens in 1. d. 35. q. 1. ideam esse ipsam creaturam quatenus ab aeterno præexistente in esse diminuto, objectivo & cognito.

Prima pars est expressa doctrina PP. in primis D. Dionysii qui c. 5. d. div. nom. rationes rerum in mente divina existentes vocat exemplaria & rationes substantivas. D. Aug. 1. 83. qq. q. 46. Prima vis, inquit, in ideis constituitur, ut nisi eis intellectus sapiens nemo esse possit. Imò idem relatus à S. D. in q. 3. d. Ver. a. 1. dicit: qui negat ideam esse, infidelis est. idque deducit ex illo Joan. quòd factum est in illo, vita erat: quid est hoc, inquit, vita erat? facta est terra, sed ipsa terra, quo facta est, non est vita. Est autem in ipsa sapientia spiritaliter ratio quadam, quæ terra facta est. Boetius quoque 1. 3. d. consol. meo 9.

- - - Tu cuncta superno
Ducis ab exemplo, pulchrum pulcherrimum
ipse
Mundum mente gerens, similique ab imagine formans.

Ratio est: Agentis intellectualis & artificiosi, quod proinde ex præstituto sibi sine operatur, proprium est, habere propositum sibi exemplar, ad cuius imitationem producat effectum: sed DEUS est tale agens: ergo juxta propositum exemplar seu ideam operatur. Quam rationem expresse D. Damasc. DEVS omnium auctor est, ergo omnium, quæ sunt, rationes in se & causas (hoc est ideam) jam ante in se ipso præhabet. Et D. Aug. 1. cit. omnia ratione sunt condita, aliis casu & fortuitò evenient: nec eadem ratione homo, quæ equus, &c.

3. Secunda pars exponit, quarum rerum rationes seu ideæ sint in DEO, & probatur. Illarum rerum rationes seu ideæ sunt in artificie, quas ipse ad idearum imitationem operatur: ergo earum, quæ DEUS ut artifex operatur & operari potest, ideæ habet, quas verò operari non potest, earum nullæ sunt in DEO ideæ.

4. Tertia pars asserit, Divinam essentiam habere rationem ideæ, & patet ex præsupposita explanatione ideæ. Nam in eo formaliter consistit ideæ, quod est species & forma intelligibilis per artificiosam productionem ab effectu imitabilis: sed respectu intellectus divini essentia divina

habet formalem rationem formæ intelligibilis, eaque propter eminentissimam continentiam omnium creaturarum est ab iisdem infinitis modis imitabilis & participabilis, ergo, unde etiam per ordinem ad ipsum intellectum divinum habet rationem speciei, per ordinem verò ad creaturas producendas vel producibiles rationem ideæ.

Quarta pars affirmat & explicat pluralitatem 5. idearum in DEO. Dari plures ideæ, colligitur ex modo loquendi SS. PP. ipsiusque scriptura: nam Heb. 11. Fide, inquit Apostolus, intelligimus aptata esse secula verbo DEI, ut ex invisibilibus visibilia fierent. ubi S. D. per ly invisibilibus ideæ intelligit, quas etiam plurali numero loco cit. S. Dionys. appellat substantivas rationes existentium prædeterminativas, uti & Mercur. Trismeg. rerum nascentiarum seminales rationes. Et D. Aug. sup. singula, inquit, propriis esse creatura rationibus.

Cæterum, quòd sint plures ideæ & quòd ista pluralitas, quæ utique non est realis, sed rationis ratiocinata, non sit desumenda ex parte divinæ essentia & ex fundamento distinctionis virtualis intrinseca, sed ex parte & connotatione rerum productarum, vel producibilium, ratio est: tot sunt ideæ, quot sunt diversæ imitabilitates & participabilitates divinæ essentia; sed tot sunt ejusmodi imitabilitates, quot sunt creaturæ producibiles: ergo etiam tot sunt ideæ, Minor constat: quia, ut dicebat D. Aug. alià ratione homo, quàm equus. Angelus quàm homo, &c.

Jam verò, quòd ista pluralitas non sit virtualis intrinseca, inde constat, quia pluralitas, quæ non ex formalis objecti & linear diversitate, sed ex multiplicatione objectorum materialium connotatorum & intra eandem lineam accipitur, illa non est virtualis intrinseca, sed extrinseca: sed talis est multiplicatio idearum in DEO, ergo.

§. II.

Corollaria.

6. Sequitur ex dictis primò. Omnium creaturarum non tantum actualium, sed etiam possibilium ideæ esse in DEO, illarum quidem, quia ipsas DEUS per suam divinam artem actu producit; istarum verò, quia illas videt ad sui imitationem producibiles; seu quia videt suam divinam essentiam sic & sic infinitis modis participabilem. Unde etiam respectu creaturarum actualium ideæ divinæ sunt actu practica: respectu verò possibilium tantum sunt virtute practica.

7. Sequitur secundò. Mali formalis & peccati in DEO nullam dari ideam, quia malum & peccatum non continentur in virtute divinæ essentia effectricis, sed tantum potentia deficientis, nec ullo modo est à DEO operabile vel effectibile.

8. Sequitur tertio. Materiam primam seorsim sumptam non habere ideam in DEO, quia ut sic neque per absolutam potentiam produci posse suppono ex Philosophia, habere verò ideam ratione totius compositi, in quo & per cuius existentiam existit.

9. Sequitur quarto. Divinam essentiam non esse ideam Filii, vel Spiritus S, quia istæ divinæ personæ

MEXICO
DE
DIE
33

lonæ non producuntur artificiosè per directionem, imitationem & participationem essentia, tanquam suæ imagines & similitudines, sed producuntur necessariò à personis, Filius à persona Patris, Spiritus S. à Patre & Filio, idque cum infinita univoca communicatione, & identitate essentia.

10. Sequitur quintò. Omnium tam individuum, quàm specierum ideas dari, eò quòd hæc omnia sùnt à DEO producibilia, & subiecta artifici providentiæ ipsius.

11. Sequitur sextò contra Scotum, ideam non posse constitui in ipso esse cognito & objectivo creaturatum: nam implicat, ut DEUS accipiat finem, regulam, & mensuram suæ operationis extra se ab aliquo creato; sed idea est finis, mensura, & regula artificiosæ operationis: ergo implicat, ut DEUS ideam habeat extra se: atqui esse objectivum creaturæ est esse creatum extra DEUM, ergo. Audi Angel. Doct. q. 3. de ver. a. 1. in c. ita loquentem: *non est autem conveniens ponere DEVM agere propter finem alium à se & accipere aliunde, unde sit sufficiens ad agendum, ideo non possumus ponere ideas esse extra DEVM, sed in mente Divina tantum.* Nec aliter D. August. in l. 83. qq. q. 46. *Has autem (ideas) ubi arbitrandum est esse, nisi in ipsa mente creatoris? non enim extra se quicquam positum intuebatur, ut secundum id constitueret, quod constriuebat; nam hoc opinari sacrilegium est.*

Confirmatur ex præcitata doctrina S. Th. DEUS à nullo creato potest recipere sufficientiam ad agendum; sed ideale exemplar est forma, quæ artifex fit sufficienter potens agere artificiosè; quemadmodum per formam naturalem agens naturale fit sufficienter potens agere naturaliter: ergo nihil creatum potest respectu DEI habere rationem ideæ.

12. Sequitur septimò. Cognitionem Divinam non habere rationem ideæ, contra Granado & Suarez pro se referentes D. Bonavent. in 1. dist. 35. q. 1. a. 1. Ita sentit Doctor Angel. hic a. 1. ad 3. dicens: *idea in DEO nihil est aliud, quàm DEI essentia, & a. 2. ad 2. discrimen assignans, cur dentur plures ideæ, non autem plures sapientia, vel artes in DEO? quia, inquit, sapientia & ars significantur, ut quo DEUS intelligit, sed idea, ut quod DEVS intelligit: DEVS autem uno intellectu intelligit multa, ex quo subsumitur: sed cognitio Divina non significatur ut quod à DEO intelligitur, sed ut quo DEUS intelligit: ergo cognitio Divina non habet rationem ideæ.*

Præterea. Idea est forma, ad quam respiciens artifex aliquid ad ejus instar operatur: atqui cognitio non est talis forma, ad cujus imitationem artifex DEI sapientia operatur: est quippe forma, quæ artifex ideam contempletur; non quæ ejus aspectui ad illam extrinsecus imitandam objicitur.

13. Sequitur octavò. Rectè dici, quòd omnia creata apud DEUM, & in DEO vivant. Ita canit Ecclesia in officio Defunct. *Regem, cui omnia vivunt, venite adoremus.* Idque D. Augustinus colligit ex illo Jo. 1. *Quod factum est, in ipso vita erat.* Ratio ibidem à S. Patre insinuat est, quòd omnes creaturæ relucunt in essentia & ideis

Divinis ut cognita: sed essentia Divina representans creaturas est per essentiam vita: ergo omnes creaturæ in essentia divina ipsas representant & ideant sunt vita. *Facta est terra, inquit S. P. Sed ipsa terra, quæ facta est, non est vita. Est autem in ipsa sapientia spiritualiter ratio quedam, quæ terra facta est; hæc est vita. Ergo quòd factum est, in illo vita est. Attendite arcam in arte, & arcam in opere: arca in opere non est vita; arca in arte vita est, quia vivit in artifice anima.*

§. III.

Solvuntur objectiones.

Objicies pro Scoti sententia. Idea est forma, ad quam respiciens artifex operatur: sed creatura cognita, seu esse objectivum & cognitum creaturæ, est illa forma & ratio, ad quam DEUS respiciens illam ad extra producit, nam DEUS v. g. lapidem à se ab æterno cognitum intuens, eundem in tempore ad extra producit: ergo idea in Divino intellectu aliud non est, quàm ipsa creatura in esse cognito existens.

Respond. disting. maj. ad quam ut efficiendam respiciens artifex operatur, nego maj. ad quam ut imitandam & exemplandam respiciens artifex operatur, conc. maj. sed DEUS efficit creaturam, illius esse objectivum in suo Divino intellectu respiciens, ut efficiendum, conc. ut imitandum & exemplandum, nego min. & consequentiam. Non igitur sufficit ad rationem ideæ, quòd sit forma quam respiciat artifex operans; alias quippe creaturæ dici possent ideæ Verbi Divini, siquidem DEUS cognitione omnium creaturarum possibilem producit Verbum: sed requiritur insuper, quòd illa forma sit agenti mensura, regula, & ratio, ut ad ejus imitationem artificiosus operans externum effectum producat, quod non alicui creaturæ, sed increatæ DEI (imitabilitas enim passiva est distinctivum formale ideæ ab aliis formis) essentia potest competere.

Objicies secundò. Idea debet habere similitudinem cum suo ideato; sed essentia divina non potest habere similitudinem cum creaturis, cum easdem non nisi eminenter contineat: ergo nequit habere rationem ideæ respectu creaturarum.

Resp. debet habere similitudinem vel formalem, vel eminentialem, conc. tantum formalem nego. item debet habere similitudinem vel analogicam, vel univocam, conc. tantum univocam, nego. Sed Divina essentia non habet similitudinem cum creaturis, univocam, conc. analogicam, nego. formalem conc. eminentialem, nego. min. & conseq.

Objicies tertio. Si Divina essentia haberet rationem ideæ, non essent plures, sed una solum idea creaturarum, consequens est contra SS. PP. & communem Theologorum: ergo & antec. sequela probatur. Nihil in DEO est multiplicabile præter relationes; sed ideæ non pertinent ad relationes: ergo si illæ sunt intrinsecè in DEO, hoc ipso non sunt multiplicabiles.

Confirmatur. Sapientia & ars non multiplicantur in DEO; ergo neque idea, cum omnes